

Saksbehandler: Solfrid Nilsen telefon: 33 06 41 13

JournalpostID 19/4902
ArkivsakID 19/1468
Arkivkode FA-F00

NOU 2018: 16 Det viktigste først — Prinsipper for prioritering i den kommunale helse- og omsorgstjenesten

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Utvalg for oppvekst og omsorg	26.03.2019	012/19
Kommunestyret	10.04.2019	016/19

Rådmannens innstilling: Saken tas til orientering

26.03.2019 Behandling i Utvalg for oppvekst og omsorg

Rådmannens innstilling tatt til orientering.

OPOM-012/19 vedtak:

Utvalg for oppvekst og omsorg henstiller kommunestyret å fatte følgende vedtak:

Saken tas til orientering.

10.04.2019 Behandling i Kommunestyret

Utvalget for oppvekst og omsorgs forslag tatt til orientering.

KS-016/19 vedtak:

Saken tas til orientering.

Sammendrag

Det viktigste først — Prinsipper for prioritering i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og for offentlig finansierte tannhelsetjenester er en utredning fra et utvalg (Blankholmutvalget) oppnevnt ved kongelig resolusjon 5. april 2017. Avgitt til Helse- og omsorgsdepartementet 13. desember 2018. Utredningen inneholder vurderinger av prioriteringsutfordringer i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og den offentlig finansierte tannhelsetjenesten, anbefalinger om prinsipper for prioritering og virkemidler for å understøtte prioriteringsprinsippene.

Faktaopplysninger

Blankholmutvalget mener at hovedkriteriene som i dag ligger til grunn i spesialisthelsetjenesten: nytte, ressurs og alvorlighet, også er egnet for prioriteringer i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Beslutningstakere i helse- og omsorgssektoren må ofte ta vanskelige beslutninger som handler om å prioritere mellom ulike tjenesteområder, brukere og pasienter. Prinsipper for prioritering gir kjøreregler for disse valgene. Det er med andre ord ikke et spørsmål om man skal prioritere, men hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for de beslutningene som tas. Prinsipper for prioritering skal bidra til at ressursene brukes der de gir størst nytte og på dem som trenger det mest. Målet er åpne og etterprøvbare prosesser der beslutningene bygger på prioriteringsprinsipper som gjelder på tvers av kommuner og fylkeskommuner.

Blankholmutvalget peker på at det er særtrekk ved den kommunale helse- og omsorgstjenesten som får konsekvenser for prinsippene for prioritering. Sentralt er kommunenes ansvar for at befolkningen skal kunne leve med sin tilstand. Mestring er en sentral forutsetning for å kunne leve med en tilstand og vil ha stor betydning for livskvaliteten til den enkelte. For mange av tiltakene i den kommunale helse- og omsorgstjenesten vil derfor målet være at innbyggeren skal kunne mestre egen hverdag til tross for sykdom og/eller funksjonsnedsettelse. Utvalget anbefaler derfor at beskrivelsen av nytte- og alvorlighetskriteriet suppleres slik at de også fanger opp fysisk, psykisk og sosial mestring.

Utvalget foreslår følgende kriterier:

Nytte-kriteriet. Et tiltaks prioritet øker i tråd med den forventede nytten av tiltaket. Den forventede nytten av et tiltak vurderes ut fra om kunnskapsbasert praksis tilsier at tiltaket øker sannsynligheten for:

- overlevelse eller redusert funksjonstap
- fysisk eller psykisk funksjonsforbedring
- reduksjon av smerter, fysisk eller psykisk ubehag
- økt fysisk, psykisk og sosial mestring.

Ressurskriteriet. Et tiltaks prioritet øker desto mindre ressurser det legger beslag på. Ressurskriteriet skal ikke brukes alene, men sammen med de to andre hovedkriteriene for prioritering.

Alvorlighetskriteriet. Et tiltaks prioritet øker i tråd med alvorligheten av tilstanden. En tilstands alvorlighet vurderes ut fra:

- risiko for død eller funksjonstap
- graden av fysisk eller psykisk funksjonstap
- smerter, fysisk eller psykisk ubehag
- graden av fysisk, psykisk og sosial mestring.

Både nå-situasjonen, varighet og tap av fremtidige gode leveår har betydning for graden av alvorlighet.

Utvalget mener kriteriene bør danne et naturlig grunnlag for prioriteringsbeslutninger på alle nivåer i helse- og omsorgstjenesten, fra politisk og administrativt nivå til faglig nivå.

Det viktigste først- Prinsipper for prioritering i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og for offentlig finansierte tannhelsetjenester

<https://www.regjeringen.no/contentassets/013aba8272d3412794ff7c78deb83e77/no/pdfs/nou201820180016000dddpdfs.pdf>

Juridiske forhold

Blankholmutvalget mener at det med hjemmel i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 a femte ledd bør fastsettes en forskrift hvor det fremgår at pasienten eller brukeren må ha nytte av tiltaket, og ressursbruken må stå i et rimelig forhold til den forventede nytten av tiltaket for at pasienten eller brukeren skal ha rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester fra kommunen. Videre bør det fremgå at forventet nytte av tiltaket vurderes ut fra om kunnskapsbasert praksis tilsier at tiltaket øker sannsynligheten for:

- overlevelse eller redusert funksjonstap
- fysisk eller psykisk funksjonsforbedring
- reduksjon av smerter, fysisk eller psykisk ubehag
- økt fysisk, psykisk og sosial mestring

Økonomiske konsekvenser

Blankholmutvalget mener at det bør foretas en gjennomgang av på hvilken måte dagens finansieringsmodeller påvirker prioriteringsbeslutningene i helse- og omsorgstjenesten. En slik gjennomgang bør inkludere så vel egenandeler som finansiering av fastlege og fysioterapeuter. Også forholdet mellom kommunenes valg mellom hjemmebaserte og institusjonsbaserte tjenester kan

tenkes påvirket av finansieringsmodellene og

bør inkluderes i en slik gjennomgang. Endelig bør den også omfatte finansieringsordninger i spesialisthelsetjenesten og finansieringsordninger knyttet til samhandlingen mellom nivåene (kommunenes betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter) og hvordan de påvirker prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Barn og unges interesser

U.A

Miljøkonsekvenser

Ingen.

HMS/Folkehelse

NOU 2018: 16 gir tydelige signaler om en tydeligere prioritering av forebygging og helsefremming. Forebygging er potensielt svært effektivt fordi man ved begrenset ressursinnsats kan oppnå betydelige gevinster, både i form av nytte, i form av redusert fremtidig bruk av helse-, omsorgs- og sosialtjenester og også i form av økt yrkesdeltakelse.

Vurderinger

Rådmannen ser positivt på at prinsipper for prioritering i den kommunale helse- og omsorgstjenesten er grundig behandlet i Blankholmutvalget, og ser frem mot videre arbeid med bakgrunn i utredningen.

Videre behandling

Saken avsluttes i Kommunestyret.